

U 10/2011 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan kumppanuutta ja yhteistyötä käsittelevän puitesopimuksen neuvottelemisesta (*Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan välinen puitesopimus*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle muistio Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan kumppanuutta ja yhteistyötä käsittelevän puitesopimuksen neuvottelemisesta.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 2011.

Ulkoasiainministeri *Alexander Stubb*

Lähetystöneuvos Hannele Tikkanen

EU:N JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ THAIMAAN KUNINGASKUNNAN KUMPPANUUTTA JA YHTEISTYÖTÄ KÄSITTELEVÄN PUITESOPIMUKSEN NEUVOTTELUMISESTA

1 Tausta ja keskeinen sisältö

Euroopan unionin neuvosto antoi 22 päivänä marraskuuta 2004 komissiolle neuvotteluohjeet kumppanuutta ja yhteistyötä koskevien puitesopimusten (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) neuvottelemiseksi Thaimaan kuningaskunnan, Singaporen tasavallan, Indonesian tasavallan, Filippiinien tasavallan, Malesian ja Brunei Darussalamien valtion kanssa. Nykyisiä EU:n ja Thaimaan kahdenvälisiä suhteita säädellään vuoden 1980 EY-ASEAN -yhteistyösopimuksella. Sopimus on nykyisessä tilanteessa vanhentunut ja riittämätön yhteistyön pohjaksi. EU:n ja Thaimaan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tarkoituksena on edistää osapuolten yhteistyötä kaupan ja investointien lisäksi muilla sektoreilla kuten esimerkiksi makrotalouspolitiikka, teollisuuspolitiikka, informaatioyhteiskunta, energia, ympäristö ja luonnonvarat, muuttoliike sekä laittomien lääkkeiden ja rahanpesun ehkäiseminen. Kahdenvälisiä ja monenkeskistä yhteistyötä halutaan lisätä sekä alueellisilla että kansainvälisillä areenoilla ja organisaatioissa.

Valtioneuvosto toimittaa eduskunnalle lisäselvityksen sopimuksen sisällöstä.

2 Sopimusneuvottelut ja käsittely EU:ssa

Neuvottelujen ensimmäinen kierros käytiin joulukuussa 2004. Viimeisin, 27.3.2009 Bangkokissa pidetty neuvottelukierros oli järjestyksessä kahdeksas, eikä seuraavasta neuvottelutapaamisesta ole sovittu. Sopimus on jo suurelta osin valmis, mutta avoimia kysymyksiä sisältyy edelleen sopimuksen I, IV (kauppa ja investoinnit) ja IX (sopimusvelvoitteiden täytäntöönpano) osastoon. Thaimaan vaikea sisäpoliittinen tilanne todennäköisesti myös vaikuttaa Thaimaan hallituksen sitoutumiseen neuvotteluihin. Maassa on tar-

koitus pitää parlamenttivaalit kesä-heinäkuun vaihteessa.

Asiaa on käsitelty säännöllisesti EU:n Aasia-Oseania -työryhmässä Brysselissä sekä pysyvien edustajien komiteassa.

3 Asian kansallinen käsittely

Asiaa on käsitelty sekä kauppapoliittisessa jaostossa että ulkosuhdejaostossa. Valtioneuvosto antoi eduskunnalle selvityksen Kaakkois-Aasian maiden neuvotteluvaltuutuksesta 15.11.2004 (UTP 30/2004). Asiantuntijoita kuultuaan ulkoasianvaliokunta päätti, ettei ryhdy toimenpiteisiin. Lisätietoja neuvotteluista Thaimaan kanssa annettiin 19.6.2006 päivätyllä E-kirjeellä E 63/2006 vp, joka meni sekä suureen valiokuntaan että ulkoasiainvaliokuntaan. Molemmat valiokunnat päättivät, ettei kirje aiheuta toimenpiteitä.

4 EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta

Valtioneuvostolla ei ole käytettävissään neuvottelujen tässä vaiheessa komission ehdotusta neuvoston päätökseksi sopimuksen allekirjoittamisesta. Sopimusluonnoksen sisällön perusteella voidaan tässä vaiheessa arvioida, että sopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä koskevien päätösten perustana olisivat ainakin SEUT 207 artikla ja SEUT 218 artikla.

5 Vaikutukset ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Thaimaan kanssa tehtävä kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus eli niin sanottu sekasopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että EU:n toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Jotkut näistä määräyksistä kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan, toiset unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan.

Toimivaltajako unionin ja jäsenmaiden välillä ei ole yksiselitteinen.

EU on ehdottanut sopimusluonnoksen ihmis- ja perusoikeuksia koskevan 1 artiklan 1 kappaleen ja joukkotuhousteiden vähentämistä koskevan 3 artiklan 1 kappaleen määräyksiä sopimuksen olennaisiksi osiksi (essential element) ja niiden rikkomisessa voidaan katsoa olevan kyse sellaisesta sopimusrikkomuksesta, joka mahdollistaisi sopimuksen soveltamisen yksipuolisen keskeyttämisen sopimuksen 47 artiklan mukaisesti. Näin ollen sopimusluonnoksen 1 artiklan 1 kappaleen ja 3 artiklan 1 kappaleen määräyksillä voidaan arvioida olevan perustuslakivaliokunnan lausunnossa 31/2001 vp tarkoitettua sitovaa merkitystä, minkä vuoksi niiden olisi katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Lisäksi myös sopimuksen 19 artiklan määräykset sopimuspuolen velvollisuudesta ottaa takaisin toisen sopimuspuolen alueella luvattomasti oleskelevat kansalaisensa kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimusluonnoksen kattamia yhteistyöaloja koskevista määräyksistä suurin osa on muotoiltu yleispiirteiseksi tai julistuksenomaiseksi eikä niillä siten näytä olevan vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Neuvottelujen tässä vaiheessa ei voida tyhjentävästi todeta, mitkä kaikki sektorit tulevat olemaan osana tehtävää sopimusta ja mitkä vaikutukset niillä tulee olemaan lainsäädännön alaan. Sopimukseen aiotaan sisällyttää määräyksiä yhteistyöstä sellaisilla aloilla,

joilla on Suomessa laintasoista sääntelyä. Ennen neuvoteltavana olevien sopimusmääräysten tarkentumista ei kuitenkaan ole varmuutta siitä, ovatko määräykset pelkästään julistuksenomaisia vai ulottuvatko määräykset yhteistyövelvoitetta pidemmälle. Neuvottelujen edetessä sopimuksen määräysten suhdetta Suomen lainsäädäntöön tarkastellaan tarvittaessa uudelleen.

5.1 Ahvenanmaan asema

Alustavan arvion mukaan sopimusluonnokseen ei sisälly Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Valtioneuvosto selvittää kuitenkin tarvittaessa asiaa sopimuksen jatkokäsittelyn yhteydessä tarkemmin.

6 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa Kaakkois-Aasian maiden, ml. Thaimaa kanssa toteutettavan yhteistyön lisäämistä ja tätä koskevan sopimuspuheen uudistamista uudella kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella.

7 Arvio siitä, milloin eduskunnan kannan tulisi olla käytössä

Eduskunnan kanta tulisi valtioneuvoston tämänhetkisen arvion mukaan olla käytettävissä alkusyksystä 2011.